

Cicle de conferències
Panoràmic – KBr Fundación MAPFRE

Repensar el rostre

Dirigit per Joan Fontcuberta

PANORÀMIC
FESTIVAL DE CINEMA, FOTOGRAFIA I MÉS

Barcelona Photo Center

Cat

Emblema ontològic de l'humà, la forma i els significats del rostre han evolucionat al llarg del temps. La seva representació, el retrat, recorre el llarguíssim trajecte des de la màscara grega als actuals programes de reconeixement facial i constitueix el mascaró de proa de la mutant noció d'identitat. Encara que la fisonomia vingui donada per la genètica i la morfologia biològica, el rostre apareix històricament com a una construcció. Una construcció subjecta a avatars polítics, socials i culturals que el modelen molt més que la cirurgia plàstica.

En la història de les imatges, el rostre ha ocupat una centralitat indiscutible. El retrat com a gènere per als pintors i el qüestionament de la identitat en l'art i la cinematografia contemporanis mostren fins a quin punt la lectura dels rostres s'emmarca en normes i significats que varien àmpliament d'una generació a l'altra, d'una societat a una altra. Cada època ha d'inventar la seva idea específica de rostre. Ens trobem en el primer quart del segle XXI, subordinats al postcapitalisme, la globalització, la crisi mediambiental, la biotecnologia i la intel·ligència artificial entre altres factors determinants. Estem perpetuant les obsessions del segle XIX de codificar, classificar i jutjar el rostre o, per contra, ens autoconcedim la llibertat de dissenyar la nostra aparença a la carta? S'ha incrementat el control per mitjà del rostre? Malgrat els artificis de fingiment, la cara continua sent el nostre ADN més públic i perceptible?

L'enunciat "repensar el rostre" s'obre en un generós desplegament d'enfocaments: les expressions facials i les emocions; els estàndards de bellesa i les pressions socials que els imposen; els rituals de modificació facial, tracti's d'intervencions quirúrgiques, pròtesis, esscarificacions, tatuatges i tot el reguitzell de pràctiques derivades; les màscares i les disfresses; la identitat i la pertinença cultural; i el fenomen de la vida en la imatge, és a dir, com els *media*, la publicitat i les xarxes socials modelen les aparences que hem de projectar.

En aquest condensat cicle de tres conferències expressaran la seva veu sobre aquestes qüestions les artistes Alison Jackson i ORLAN, el treball de les quals es presenta en l'actual edició del Panoràmic, i posarà la rúbrica la filòsofa i assagista Marina Garcés. La paròdia del culte a la celebritat i a la propietat de l'aparença ha esperonat l'aguda i provocadora obra d'Alison Jackson. D'altra banda, ORLAN ha estat la pionera indiscutible d'una crítica feminista del rostre, en el qual la subversió del cànon establert en la pintura clàssica s'ha prolongat escometent contra les derives de les noves tecnologies i la robotització. Marina Garcés, finalment, aportarà la visió humanista del rostre en relació amb la vergonya i a l'experiència de l'aprenentatge. En definitiva, tres enfocaments originals que avui ens ajudaran a repensar millor el rostre.

Dates
**Del dijous 2 al dissabte
4 de novembre de 2023**

Hora
**2 i 3 de novembre
a les 19 h
4 de novembre
a les 12 h**

*S'oferirà servei de
traducció simultània
al castellà en els casos
que la intervenció es
faci en un altre idioma.*

kbr.fundacionmapfre.org

02.11 2023 Alison Jackson *La veritat ha mort*

Presencial i online

Descobreix el que realment succeeix en les reunions de Donald Trump amb Putin, la primícia sobre la nova parella reial britànica formada per Carles i Camila, o assumptes d'en Harry i la Meghan... Alison Jackson, artista àmpliament guardonada i premi BAFTA, ens parla dels secrets del seu treball, de com ja no sabem distingir entre el real i el fals, de l'estilisme, del procés de cerca dels dobles i de les mateixes celebritats com a teló de fons de les seves fotografies i vídeos. Jackson revela com ha creat una falsa realitat sobre l'obsessió del segle XXI pels rics i els famosos, i els moments més íntims de les seves vides. Càstings absurds, històries dels dobles, aspiracions desmesurades que contrasten amb la realitat mundana i transformacions per a convertir-se en una "celebritat". Imatges que tots hem imaginat, però que mai no havíem vist.

(Conferència impartida en anglès amb traducció simultània al castellà)

Alison Jackson (Hampshire, Regne Unit, 1960), artista contemporània, fotògrafa i cineasta, explora el culte a la celebritat, un fenomen extraordinari fabricat pels mitjans de comunicació, les indústries publicitàries i els mateixos personatges públics. Per a qüestionar-ho, crea "notícies" sobre famosos que semblen realistes i versemblants, però no ho són pas. Ha publicat nombrosos llibres, entre ells *Private Confidential*, *Confidential*, *Up the Aisle* o *Stern Private*. La seva obra ha estat adquirida per importants col·leccions de museus com The Parliamentary Art Collection, Londres; The National Portrait Gallery, Londres; SF MoMA, San Francisco; Musée de la Photographie, Charleroi, Brussel·les; The Frances Foundation, París; i The International Centre of Photography, Nova York, entre d'altres.

03.11 2023 ORLAN *ORLAN en mayúsculas*

Presencial i online

"Soc l'ORLAN, entre altres coses, i en la mesura del possible cada lletra del meu nom va en majúscula perquè no vull ser categoritzada ni assimilada a la resta.

Soc una artista que no està lligada a cap material, pràctica artística, manera de dir les coses, tècnica o tecnologia, antiga o nova. Intento dir coses rellevants per al meu temps, qüestionant els fenòmens socials des d'una distància crítica. Treballo sobre l'estatus del cos en la societat, examinant totes les pressions culturals, tradicionals, polítiques i religioses, especialment en el de les dones. He lluitat tota la meua vida, privadament i públicament, en l'àmbit personal i el laboral, pel canvi. Sempre he volgut sacsejar les coses, intentar construir un món millor.

Vaig començar el meu treball amb l'escultura, el dibuix i la pintura. Després vaig considerar el cos com a material entre els materials, perquè jo soc un cos, res més que un cos, un cos sencer, que és qui pensa. Tot el que som i fem és polític: el cos és polític, el privat és polític".

(Conferència impartida en francès amb traducció simultània al castellà)

ORLAN (Saint-Étienne, 1947) és una de les artistes franceses de major projecció internacional. Utilitza l'escultura, la fotografia, la performance, el vídeo, el 3D, els videojocs, la realitat augmentada, la intel·ligència artificial i la robòtica (ha creat un robot a la seva imatge, que parla amb la seva veu), així com tècniques científiques i mèdiques com la cirurgia i les biotecnologies. Sempre barrejada amb humor, a vegades paròdic o fins i tot grotesc, la seva obra qüestionona els fenòmens socials i altera els codis preestablerts.

04.11 2023 Marina Garcés *Polítiques del rostre*

Presencial i online

Hi ha una tradició filosòfica per a la qual poder comparèixer significa poder arribar a estar cara a cara. Però, arribem alguna vegada a estar cara a cara? Per a Emmanuel Lévinas, per exemple, la presència és un principi ètic insuperable perquè conté una demanda de responsabilitat i de cura. El cara a cara, amb tota la seva fragilitat i la seva violència, seria llavors el grau zero del rostre entès com a principi i fonament de l'ètica. Però Deleuze i Guattari ens obliguen a fer-nos una pregunta que sacseja l'evidència d'aquest fonament: i si no arribem a tenir rostre? I si ens és imposat o negat? I si algú ens el destrueix? O si desitgem escapar del que tenim? Com dibuixar un altre? Comparèixer no és, solament, poder sostenir-nos cara a cara sense violentar-nos. És un assumpte de gramàtiques comunes, de política i, per tant, d'educació.

Marina Garcés (Barcelona, 1973) és filòsofa i professora de filosofia a la UOC, on dirigeix el Màster de filosofia per als reptes contemporanis. És autora de diversos llibres que han estat traduïts a múltiples llengües. Entre els més recents, *Nova il·lustració radical* (2018), *Escola d'aprenents* (2020) o *Males companyies* (2022).

KBr

Fundación **MAPFRE**

Barcelona Photo Center